

**UCHWAŁA NR
RADY MINISTRÓW**

z dnia2006 r.

**w sprawie przyjęcia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów
Salmonelli w stadach hodowlanych *Gallus gallus*”
na lata 2007-2009**

Na podstawie art. 57a ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625, z 2005 r. Nr 23, poz. 188 i Nr 33, poz. 289 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 127) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach hodowlanych *Gallus gallus*” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, będzie realizowany w latach 2007-2009.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

UZASADNIENIE

Celem niniejszego projektu jest wykonanie upoważnienia zawartego w art. 57a ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625, z późn. zm.). Stosownie do tego przepisu Rada Ministrów przyjmuje krajowy program zwalczania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, opracowany przez Głównego Lekarza Weterynarii, w drodze uchwały. Po przyjęciu programu przez Radę Ministrów Główny Lekarz Weterynarii przekazuje go wraz z wnioskiem o jego zatwierdzenie do Komisji Europejskiej.

Załącznik do projektu uchwały stanowi opracowany przez Głównego Lekarza Weterynarii „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus”. Jak wskazano w części 1.1. programu, zadaniem Krajowego programu zwalczania choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego jest osiągnięcie odpowiedniego celu wspólnotowego. Cel wspólnotowy wyznaczony został rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażającym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 (Dz. Urz. UE. L 170 z 1.7.2005, str. 12). Rozporządzenie to wyznaczyło cel wspólnotowy w odniesieniu do następujących serotypów salmonelli:

- Salmonelli Enteritidis,
- Salmonelli Hadar,
- Salmonelli Infantis,
- Salmonelli Typhimurium
- Salmonelli Virchow.

Cel wspólnotowy został określony dla stad hodowlanych gatunku Gallus gallus liczących przynajmniej 250 ptaków.

Program został opracowany w oparciu o część A-E załącznika II rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. WE L 325 z 12.12.2003) oraz rozporządzenie Komisji Nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażające rozporządzenie (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus oraz zmieniające rozporządzenie 2160/2003.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w części A załącznika II rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. WE L 325 z 12.12.2003), w programie określono w szczególności:

- cel programu zwalczania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus,
- obszar geograficzny, na którym realizowany będzie krajowy program zwalczania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus,
- występowanie serotypów salmonelli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- strukturę i organizację organów Inspekcji Weterynaryjnej,
- zatwierdzone laboratoria, w których dokonywać się będzie analizy próbek zgromadzonych w ramach programu,

- metody stosowane do wykrywania serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus,
- kontrole urzędowe w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus oraz pasz,
- środki podjęte w odniesieniu do ptaków lub produktów, u których wykryto serotyp salmonelli,
- ustawodawstwo krajowe właściwe przy wykonaniu programu,
- zakres pomocy finansowej udzielanej przedsiębiorstwom paszowym i żywnościowym.

W programie określono także wymagania dotyczące przedsiębiorstw paszowych i żywnościowych objętych programem, a w szczególności:

- strukturę hodowli gatunku Gallus gallus na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz produktów pozyskanych od tego gatunku,
- strukturę produkcji pasz,
- odpowiednie instrukcje dotyczące dobrych praktyk gospodarowania lub inne wytyczne obowiązujące w zakresie higieny w gospodarstwach rolnych, które mogą być wzięte pod uwagę przy realizowaniu programu,
- sposób wykonywania standardowego nadzoru weterynaryjnego nad gospodarstwami rolnymi,
- zasady wpisu gospodarstw rolnych do rejestru,
- zasady prowadzenia rejestrów w gospodarstwach rolnych,
- dokumenty towarzyszące zwierzętom i jajom wylęgowym w handlu oraz w obrocie z państwami trzecimi.

Do chwili obecnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie był wprowadzony i realizowany program zwalczania salmonelli odzwierzęcych w stadach drobiu. Wprowadzenie programu, stanowi wykorzystanie nowej formy działania organów administracji weterynaryjnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Projektowana uchwała obejmuje zakresem regulacji organy Inspekcji Weterynaryjnej. Jednakże po zatwierdzeniu projektu przez Komisję Europejską, stosownie do art. 57a ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, program powinien zostać wprowadzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozporządzeniem Rady Ministrów. Po wejściu w życie program będzie miał wpływ na producentów rolnych zajmujących się hodowlą drobiu, rzeźnie, zakłady przetwórstwa środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz inne podmioty związane z sektorem drobiarskim.

2. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych

Wejście w życie uchwały Rady Ministrów nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa. Skutki takie spowoduje dopiero wprowadzenie niniejszego programu w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, na podstawie art. 57a ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, po zatwierdzeniu przez Komisję Europejską.

Należy nadmienić, że po wprowadzeniu programu w życie rozporządzeniem Rady Ministrów, szacunkowe koszty realizacji programu w latach 2007-2009 wyniosą 178 613 550 zł.

3. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Wejście w życie uchwały nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

Także jego realizacja, po wprowadzeniu programu w życie rozporządzeniem Rady Ministrów, nie będzie wymagać zatrudnienia dodatkowych pracowników w powiatowych i wojewódzkich inspektoratach weterynarii oraz w Głównym Inspektoracie Weterynarii. Pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku salmonelli wykonywać będą etatowi pracownicy Inspekcji Weterynaryjnej lub lekarze wolnej praktyki, którzy dotąd sprawowali opiekę lekarsko-weterynaryjną nad fermami utrzymującymi drób.

4. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

Wejście w życie projektowanej uchwały nie będzie miało wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

Należy jednak nadmienić, że po wprowadzeniu programu w życie rozporządzeniem Rady Ministrów, rozporządzenie to będzie miało wpływ na zapewnienie bezpieczeństwa epizootycznego populacji drobiu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Celem programu jest bowiem redukcja poziomu zakażeń stad hodowlanych gatunku Gallus gallus odzwierzęcymi pałeczkami salmonelli do poziomu 1 %. Redukcja poziomu zakażeń pozytywnie wpłynie na możliwości handlu drobiem pochodzącym ze stad hodowlanych, a co za tym idzie zwiększy konkurencyjność polskich hodowców na rynku Unii Europejskiej i na świecie. Produkcja drobiu jest końcowym etapem cyklu produkcyjnego w gospodarstwie. Stanowi silny mechanizm napędzający koniunkturę w zakresie produkcji i dystrybucji. Na swoje potrzeby wykorzystuje inne działy gospodarki i jest od nich uzależniona. Produkcji tej towarzyszy w sposób naturalny handel mieszankami i koncentratami paszowymi, budownictwo inwentarskie, wyposażenie kurników, rozwój profesjonalnego doradztwa i usług weterynaryjnych. Wielkość pogłowia drobiu w znaczący sposób wpływa także na wielkość produkcji i dystrybucji środków żywienia zwierząt.

Ponadto mając na względzie, iż mięso drobiowe oraz jaja, pochodzące ze stad zakażonych może być źródłem zatruć pokarmowych u ludzi realizacja programu ograniczy liczbę zatruć, a co za tym idzie, zredukuje koszty leczenia wydatkowane z budżetu państwa.

5. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie uchwały nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Konsultacje społeczne

Projekt uchwały zostanie skonsultowany z organizacjami społecznymi i związkami branżowymi, w szczególności z Krajową Radą Izb Rolniczych, Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Lekarzy Weterynarii Wolnej Praktyki „Medicus Veterinarius”, Krajową Izbą Producentów Drobiu i Pasz a także z Krajową Izbą Lekarsko-Weterynaryjną oraz Państwowym Instytutem Weterynaryjnym - Państwowym Instytutem Badawczym.

Opracowano w Departamencie
Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii:

Akceptował:

Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym:

projekt

Załącznik do uchwały Rady Ministrów Nr.....

z dnia.....2006 r.

KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW SALMONELLI W STADACH HODOWLANYCH GATUNKU GALLUS GALLUS

1. Zasady ogólne

1.1. CEL KRAJOWEGO PROGRAMU ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW SALMONELLI W STADACH HODOWLANYCH GATUNKU GALLUS GALLUS

Stosownie do art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. U. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem Nr 2160/2003”, zadaniem Krajowego programu zwalczania choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego jest osiągnięcie celu wspólnotowego.

Cel wspólnotowy wyznaczony został rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażającym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 (Dz. Urz. UE L 170 z 1.07.2005, str. 12).

Rozporządzenie to wyznaczyło cel wspólnotowy w odniesieniu do następujących serotypów salmonelli:

- Salmonelli Enteritidis,
- Salmonelli Hadar,
- Salmonelli Infantis,
- Salmonelli Typhimurium
- Salmonelli Virchow.

Cel wspólnotowy został określony dla stad hodowlanych gatunku Gallus gallus liczących przynajmniej 250 ptaków.

Cel wspólnotowy zostanie osiągnięty w odniesieniu do stad hodowlanych gatunku Gallus gallus w przypadku ograniczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej maksymalnej wartości procentowej dorosłych stad z wynikiem pozytywnym do 1 % lub mniej. Cel ten powinien zostać osiągnięty do dnia 31 grudnia 2009 r.

1.2. OKREŚLENIE OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW SALMONELLI W STADACH HODOWLANYCH GATUNKU GALLUS GALLUS

Czysta linia									
Stada prarodzicielskie									
Stada rodzicielskie	83	77	3	1				1	1
Kurczęta jednodniowe	15	15	1	1					
Stada w okresie odchowu	25	23	2					1	1
Okres nieśności	43	38							

W 2004 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie było stad reprodukcyjnych prarodzicielskich i stad czystej linii.

1.4. STRUKTURA I ORGANIZACJA ORGANÓW INSPEKCJI WETERYNARYJNEJ

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programów, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia Nr 2160/2003, są organy Inspekcji Weterynaryjnej.

Organami Inspekcji Weterynaryjnej są:

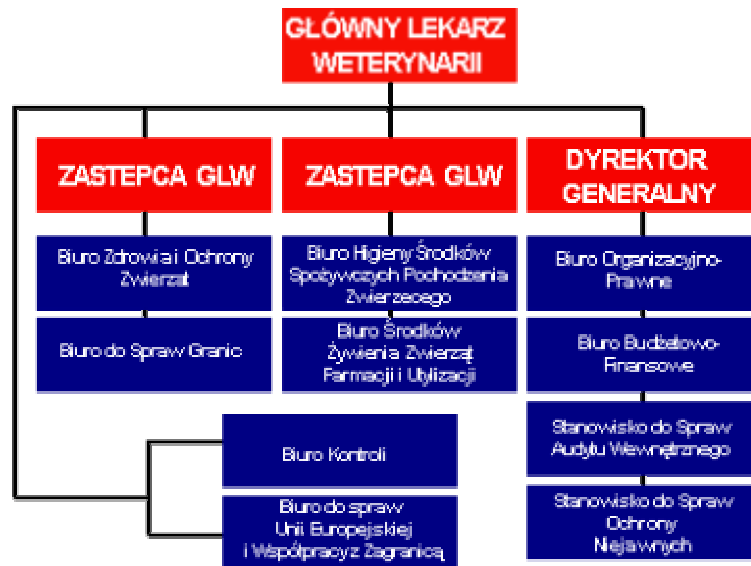
- 1) Główny Lekarz Weterynarii;
- 2) wojewódzki lekarz weterynarii;
- 3) powiatowy lekarz weterynarii;
- 4) graniczny lekarz weterynarii.

Główny Lekarz Weterynarii stoi na czele Inspekcji Weterynaryjnej. Stosownie do art. 6 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 33, poz. 287 z późn. zm.), posiada status centralnego organu administracji rządowej podległego ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa. Głównego Lekarza Weterynarii powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, przy czym powołanie następuje na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Główny Lekarz Weterynarii kieruje Inspekcją Weterynaryjną przy pomocy dwóch zastępców oraz wykonuje swoje zadania przy pomocy Głównego Inspektoratu Weterynarii. Zgodnie z zarządzeniem Nr 10 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie nadania statutu Głównemu Inspektoratowi Weterynarii (Dz. Urz. MRiRW Nr 11, poz. 11) w skład Głównego Inspektoratu Weterynarii wchodzi:

- 1) Biuro Kontroli;
- 2) Biuro Zdrowia i Ochrony Zwierząt;
- 3) Biuro Higieny Środków Spożywczych Pochodzenia Zwierzęcego;
- 4) Biuro do spraw Granic;
- 5) Biuro do spraw Unii Europejskiej i Współpracy z Zagranicą;
- 6) Biuro Środków Żywienia Zwierząt, Farmacji i Utylizacji;
- 7) Biuro Organizacyjno-Prawne;
- 8) Biuro Budżetowo-Finansowe;
- 9) Stanowisko do Spraw Audytu Wewnętrznego;
- 10) Stanowisko do Spraw Ochrony Informacji Niejawnych.

Rys. 1. Schemat organizacji Głównego Inspektoratu Weterynarii

Organem doradczym i opiniodawczym Głównego Lekarza Weterynarii, w sprawach objętych zakresem działania Inspekcji Weterynaryjnej, jest Rada Sanitarno-Epizootyczna. Rada jest zespołem ekspertów, składającym się z przewodniczącego, sekretarza i pięciu członków, których, na wniosek Głównego Lekarza Weterynarii, powołuje na okres czterech lat minister właściwy do spraw rolnictwa. Członkowie Rady wybierani są spośród osób wyróżniających się wiedzą oraz doświadczeniem zawodowym w dziedzinie sanitarno-epizootycznej. Rada działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu, zatwierdzonego przez Głównego Lekarza Weterynarii.

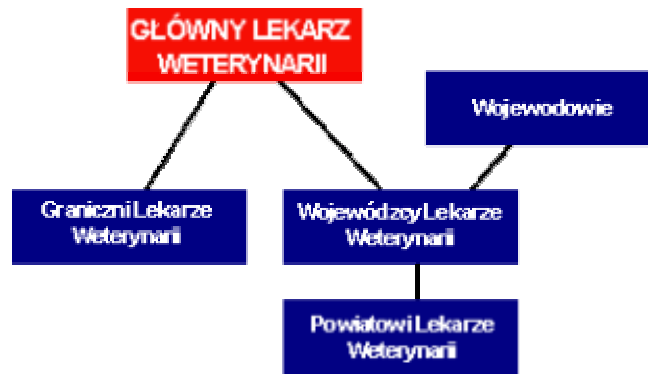
Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej przewiduje różne usytuowanie tych organów w hierarchii zespolonych i niezespolonych organów terenowej administracji rządowej w województwie.

Wojewódzki lekarz weterynarii jest organem wojewódzkiej administracji zespolonej. Wykonuje on zadania i korzysta z uprawnień określonych w przepisach prawa weterynaryjnego w imieniu własnym, ale pod zwierzchnictwem wojewody. Podporządkowanie wojewódzkiego lekarza weterynarii wojewodzie, wynika z art. 7 pkt 2 ustawy o administracji rządowej w województwie. Jednocześnie stosownie do art. 8 ust. 1 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej, wojewódzki lekarz weterynarii podlega Głównemu Lekarzowi Weterynarii w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa sanitarno-epizootycznego na obszarze swojej właściwości (tj. w zakresie realizacji zadań merytorycznych).

Na szczeblu powiatu właściwym organem do wykonywania zadań Inspekcji Weterynaryjnej jest powiatowy lekarz weterynarii, jako organ administracji niezespolonej, podległy wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii.

Własne kompetencje w zakresie weterynarii posiada także graniczny lekarz weterynarii, który jest organem wojewódzkiej administracji niezespolonej, podległym bezpośrednio centralnemu organowi administracji rządowej jakim jest Główny Lekarz Weterynarii.

Rys. 2. Schemat organizacji Inspekcji Weterynaryjnej w Polsce

Terenowe organy Inspekcji Weterynaryjnej wykonują swoje zadania odpowiednio przy pomocy wojewódzkiego, powiatowego i granicznego inspektoratu weterynarii. Szczegółową organizację terenowych urzędów Inspekcji Weterynaryjnej określa zarządzenie Nr 11 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie organizacji wojewódzkich, powiatowych i granicznych inspektoratów weterynarii (Dz. Urz. MRiRW Nr 11, poz. 12).

W myśl postanowień art. 15 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej organem pierwszej instancji właściwym, w sprawach związanych z wykonywaniem zadań Inspekcji Weterynaryjnej jest powiatowy lekarz weterynarii, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. W zakresie właściwości instancyjnej organów Inspekcji Weterynaryjnej, przez którą rozumiemy właściwość organu m.in. do weryfikacji decyzji wydanej przez organ administracyjny niższej instancji, organem wyższego stopnia w stosunku do powiatowego jest wojewódzki lekarz weterynarii, w stosunku zaś do wojewódzkiego lekarza weterynarii i granicznego lekarza weterynarii – Główny Lekarz Weterynarii.

Dodatkowo ustawa przewiduje, w przypadkach uzasadnionych szczególną wagą lub zawilocią sprawy, możliwość podejmowania przez organ wyższej instancji wszelkich czynności należących do zakresu działania organu niższego stopnia. W takim przypadku organ wyższego stopnia staje się organem pierwszej instancji.

Organy Inspekcji Weterynaryjnej przy wykonywaniu swoich zadań współdziałają z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz z organami administracji samorządowej.

Zgodnie z art. 23 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej urzędowe badania laboratoryjne wykonywane są w szczególności przez:

- 1) zakłady higieny weterynaryjnej wchodzące w skład wojewódzkich inspektoratów weterynarii, które są regionalnymi laboratoriami weterynaryjnymi w rozumieniu przepisów Unii Europejskiej;
- 2) laboratoria weterynaryjne wchodzące w skład innych niż wymienione w pkt 1 jednostek organizacyjnych Inspekcji;
- 3) krajowe laboratoria referencyjne w rozumieniu przepisów Unii Europejskiej.

Aktualnie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej istnieje 16 Zakładów Higieny Weterynaryjnej, oraz 16 pracowni terenowych. Ich status zależy od wewnętrznych przepisów regulujących funkcjonowanie poszczególnych wojewódzkich inspektoratów weterynarii.

Laboratorium weterynaryjnym wchodzącym w skład innych jednostek organizacyjnych Inspekcji Weterynaryjnej jest Laboratorium Badania Mleka Surowego działające jako gospodarstwo pomocnicze przy Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Skierniewicach.

Zadania laboratoriów referencyjnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wykonują następujące jednostki organizacyjne:

- 1) Państwowy Instytut Weterynaryjny-Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Al. Partyzantów 57, 24-100 Puławy;
- 2) Krajowe Laboratorium Paszowe w Lublinie należące do struktur organizacyjnych Instytutu Zootechniki w Balicach k. Krakowa, ul. Chmielna 2, 20-079 Lublin;
- 3) Instytut Ochrony Roślin, Laboratorium Zakładu Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin, ul. Miczurina 20, 60-318 Poznań.

Nadzór nad działalnością Inspekcji Weterynaryjnej oraz laboratoriów referencyjnych sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który jest naczelnym organem administracji rządowej. Kompetencje ministra właściwego do spraw rolnictwa w tym zakresie wynikają z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (t. j. Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1548, z późn. zm.).

1.5. ZATWIERDZONE LABORATORIA, W KTÓRYCH DOKONUJE SIĘ ANALIZY PRÓBEK ZGROMADZONYCH W RAMACH PROGRAMU

Laboratoriami zatwierdzonymi, w których dokonuje się próbek zgromadzonych w ramach programu są:

- 1) dla województwa dolnośląskiego - Zakład Higieny Weterynaryjnej we Wrocławiu;
- 2) dla województwa kujawsko – pomorskiego - Zakład Higieny Weterynaryjnej w Bydgoszczy;
- 3) dla województwa lubelskiego i podlaskiego - Zakład Higieny Weterynaryjnej w Lublinie;
- 4) dla województwa lubuskiego - Zakład Higieny Weterynaryjnej w Gorzowie Wlkp.;
- 5) dla województwa łódzkiego - Zakład Higieny Weterynaryjnej w Łodzi;
- 6) dla województwa małopolskiego - Zakład Higieny Weterynaryjnej w Krakowie;
- 7) dla województwa mazowieckiego - Zakład Higieny Weterynaryjnej w Warszawie;
- 8) dla województwa opolskiego - Zakład Higieny Weterynaryjnej w Opolu;
- 9) dla województwa podkarpackiego - Zakład Higieny Weterynaryjnej w Krośnie;
- 10) dla województwa pomorskiego i warmińsko-mazurskiego - Zakład Higieny Weterynaryjnej w Gdańsku;
- 11) dla województwa śląskiego - Zakład Higieny Weterynaryjnej w Katowicach;
- 12) dla województwa świętokrzyskiego - Zakład Higieny Weterynaryjnej w Kielcach;
- 13) dla województwa wielkopolskiego - Zakład Higieny Weterynaryjnej w Poznaniu;
- 14) dla województwa zachodniopomorskiego - Zakład Higieny Weterynaryjnej w Szczecinie i Oddział ZHW w Koszalinie.

Laboratorium referencyjnym, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2004 r. w sprawie wykazu laboratoriów referencyjnych właściwych dla poszczególnych rodzajów i kierunków badań (Dz. U. Nr 251, poz. 2513), jest Laboratorium Zakładu Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

1.6. METODY STOSOWANE DO WYKRYWANIA SEROTYPÓW SALMONELLI W STADACH HODOWLANYCH GATUNKU GALLUS GALLUS

W myśl pkt 3.2. załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003, do wykrywania serotypów objętych niniejszym programem należy stosować metodę zalecaną przez Wspólnotowe Laboratorium Referencyjne Badania Salmonelli w Bilthoven w Holandii. Jest ona modyfikacją normy ISO 6579 (2002), w której w roli pojedynczego ośrodka selektywnego wzbogacania używa się ośrodka półstałego (MSRV). Ośrodek półstały powinien być inkubowany w temperaturze $41,5 \pm 1$ °C przez okres $2 \times (24 \pm 3)$ godzin.

W odniesieniu do próbek z okładzin na buty i pozostałych próbek odchodów, o których mowa w pkt 3.1 ww. załącznika należy zebrać wyhodowany na zbuforowanej wodzie peptonowej wzbogacony bulion do użycia w przyszłych hodowlach. W tym celu należy jak zwykle inkubować obydwie próbki w zbuforowanej wodzie peptonowej. Z każdej próbki należy pobrać 1 ml wyhodowanego bulionu i dokładnie wymieszać, następnie pobrać 0,1 ml roztworu i inokulować płytki MSRV.

Serotypowaniu podlega przynajmniej jeden izolat z każdej dodatniej próbki zgodnie z metodyką Kaufmann-White

1.7. KONTROLE URZĘDOWE W STADACH HODOWLANYCH GATUNKU GALLUS GALLUS ORAZ PASZ

Etapy produkcji, na których pobieranie próbek w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus jest obowiązkowe określone została w lit. B załącznika II rozporządzenia Nr 2160/2003.

Pobieranie próbek w stadzie hodowlanym gatunku Gallus gallus piskląt jednodniowych należy do obowiązków hodowcy. Pobieranie przeprowadza się zgodnie z następującymi zasadami:

- próbki wyściółki pobiera się wraz z mekonium z 10 pojemników transportowych z każdej dostawy(po 25g z pojemnika) lub w przypadku pojemników bez wyściółki;
- wymazy powierzchniowe pobiera się z dna 10 pojemników (pulowane w laboratorium w 1 próbce) lub
- pisklęta padłe (w tym również w czasie transportu), nie więcej niż 20 szt. – pulowane w laboratorium w 1 próbce.

Pobieranie próbek w stadzie hodowlanym gatunku Gallus gallus ptaków czterotygodniowych oraz na 2 tygodnie przed przejściem do etapu składania jaj lub przed przeniesieniem do jednostki nieśnej, należy do obowiązków hodowcy. Pobieranie to następuje przy odpowiednim zastosowaniu przepisów załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w

odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003.

Miejsce, częstotliwość, sposób i procedurę pobierania pozostałych próbek oraz ich przygotowania określa załącznik do rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003.

Pobieranie próbek z inicjatywy hodowcy, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003, powinno odbywać się na terenie gospodarstwa.

Wykrycie serotypów salmonelli objętych niniejszym programem lub stwierdzenia efektu hamującego mnożenie się bakterii, w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy, powinno być bezzwłocznie zgłaszane właściwemu dla miejsca prowadzenia gospodarstwa powiatowemu lekarzowi weterynarii przez hodowcę oraz zatwierdzone laboratorium, o którym mowa w pkt 1.5 niniejszego programu, przeprowadzające badanie laboratoryjne próbek.

W przypadku stwierdzenia w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy efektu hamującego mnożenie się bakterii, powiatowy lekarz weterynarii zarządza urzędowe pobranie próbek w gospodarstwie. Badania te są wykonywane na koszt właściciela.

Wzór dokumentu towarzyszącego próbce do zatwierdzonego laboratorium, o którym mowa w pkt 1.5 niniejszego programu, określony został w załączniku nr 1 do niniejszego programu.

Wzór protokołu urzędowego pobrania próbek w gospodarstwie określony został w załączniku nr 2 do niniejszego programu.

Wzór sprawozdania, o którym mowa w pkt 4 załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003, określony został w załączniku nr 3 do niniejszego programu.

Kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla stad hodowlanych gatunku Gallus gallus w zakresie wykrywania serotypów salmonelli objętych niniejszym programem przewidziane zostały w Krajowym planie kontroli urzędowej środków żywienia zwierząt, przygotowanym i wdrożonym zgodnie z postanowieniami art. 22 dyrektywy Rady (WE) 95/53 z dnia 25 października 1995 r. ustalającej zasady dotyczące organizacji urzędowych inspekcji w zakresie żywienia zwierząt.

1.8. KONTROLE URZĘDOWE NA INNYCH ETAPACH ŁAŃCUCHA POKARMOWEGO

Stosownie do art. 52 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadzi się monitorowanie chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych. Obowiązkiem monitorowania objęte są między innymi salmonelloza i jej czynniki chorobotwórcze.

Obowiązek monitorowania obejmuje zbieranie, przechowywanie, analizowanie i rozpowszechnianie danych dotyczących salmonellozy i jej czynników chorobotwórczych na wszystkich etapach produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego.

Plan pobierania próbek przy produkcji produktów pochodzących od drobiu określony zostanie po przyjęciu celu wspólnotowego odnośnie serotypów salmonelli dla kur niosek i brojlerów kurzych oraz ustanowieniu szczegółowych zasad, o których mowa w lit. E ust. 2 załącznika II rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003.

1.9. ŚRODKI PODJĘTE W ODNIESIENIU DO PTAKÓW LUB PRODUKTÓW, U KTÓRYCH WYKRYTO SEROTYP SALMONELLI OBJĘTY NINIEJSZYM PROGRAMEM

1.9.1. W przypadku uzyskania pozytywnego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy, w zakresie wykrycia serotypu salmonelli objętego niniejszym programem w stadzie hodowlanym gatunku Gallus gallus, hodowca jest obowiązany do:

- 1) pozostawienia ptaków w miejscu ich stałego przebywania i nie wprowadzania tam innego drobiu;
- 2) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do kurnika lub miejsc, w których znajdują się ptaki podejrzane o zakażenie lub ich zwłoki;
- 3) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i sprzedaży mięsa, jaj, zwłok ptaków, paszy, ściółki i innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania ptaków;
- 4) udostępnienia ptaków do badań i zabiegów weterynaryjnych a także udzielania pomocy przy wykonywaniu badań i zabiegów;
- 5) udzielania organowi Inspekcji Weterynaryjnej oraz osobom działającym w jego imieniu wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia choroby i źródeł zakażenia lub zapobiegania jej szerzeniu.

1.9.2. W przypadku, o którym mowa w pkt 1.9.1., powiatowy lekarz weterynarii, stosownie do art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt:

- 1) pobiera próbki do badań diagnostycznych w sposób, który jest określony w załączniku do rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003;
- 2) nakazuje:
 - a) odosobnienie drobiu znajdującego się w gospodarstwie w poszczególnych kurnikach lub w innych obiektach, w których jest on utrzymywany,

- b) zastosowanie właściwych środków odkażających w celu dezynfekcji jaj wylęgowych bezpośrednio po zbiorze,
- c) zastosowanie właściwych środków odkażających przed wejściami i wyjściami z kurników, jak również wjazdami i wyjazdami z terenu gospodarstwa;
- d) lęzenie jaj już inkubowanych w zakładzie wylęgowym w oddzielnych aparatach lęgowych, w oparach formaliny lub innego środka dezynfekcyjnego, aktywnego w stosunku do pałeczek Salmonella, dopuszczonego do bieżącej dezynfekcji w czasie lęgu.

3) zakazuje:

- a) wywożenia jaj z gospodarstwa z wyłączeniem wywozu bezpośrednio do zakładu wytwarzającego lub przetwarzającego produkty jajeczne, o którym mowa w przepisach o produktach pochodzenia zwierzęcego;
- b) stosowania środków dezynfekcyjnych, chemioterapeutyków i środków utrudniających izolację pałeczek w stadzie;
- c) przemieszczania drobiu z gospodarstwa i do gospodarstwa;
- d) wywożenia z gospodarstwa odchodów i ściółki pochodzącej od drobiu.

1.9.3. W przypadku uzyskania pozytywnego wyniku badań laboratoryjnych urzędowo pobranych próbek, powiatowy lekarz weterynarii, z zastrzeżeniem pkt 2.2.2.2. załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażającym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów Salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003:

1) nakazuje:

- a) niezwłoczne ubój lub zabicie wszystkich sztuk drobiu pochodzącego z gospodarstwa, z tym zastrzeżeniem, że sztuki wykazujące kliniczne objawy choroby zawsze podlegają obowiązkowemu zabiciu;
- b) zniszczenie zwłok wszystkich sztuk drobiu padłego i zabitego;
- c) zniszczenie jaj wylęgowych i piskląt z nich wylęzonych, z tym zastrzeżeniem, że jaja wylęgowe świeże, nienałożone można poddać obróbce termicznej gwarantującej zabicie wszystkich pałeczek salmonelli;
- d) zniszczenie lub zagospodarowanie po obróbce termicznej gwarantującej zabicie pałeczek Salmonella, środków żywienia zwierząt,;
- e) zniszczenie lub zagospodarowanie ściółki, odchodów i innych przedmiotów, które mogły ulec zakażeniu, w sposób, który wyklucza zanieczyszczenie pałeczkami Salmonelli;
- f) po wykonaniu czynności, o których mowa w lit. a-e, oczyszczanie i odkażanie budynków, w których był przetrzymywany drób, ich otoczenia, pojazdów używanych do jego transportu oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec zakażeniu, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, w sposób określony w załączniku nr 4 do niniejszego programu;

1.9.4. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku gospodarstw, w których znajdują się dwa lub większa liczba stad drobiu, może odstąpić od stosowania środków, o których mowa w pkt 1.9.3., w stosunku do tych stad drobiu, w których wszystkie zwierzęta są zdrowe, oraz jeżeli:

- 1) stada te są przetrzymywane w kurnikach, których pomieszczenia są całkowicie odizolowane od pomieszczeń, w których znajduje się drób zakażony;
- 2) czynności związane z utrzymywaniem drobiu, w tym karmienie drobiu, odbywają się w sposób uniemożliwiający szerzenie się Salmonelli.

1.9.5. Środki, o których mowa w niniejszym punkcie programu są stosowane bez uszczerbku dla środków wskazanych w lit. C załącznika II rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003

Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność.

1.9.6. Zasady stosowania środków zwalczających drobnoustroje oraz prowadzenia szczepień określają przepisy rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1091/2005 z dnia 12 lipca 2005 r. wdrażające rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów na rzecz zwalczania salmonelli (Dz. U. UE L 182 , 13/07/2005 str. 3).

1.10. AKTY PRAWNE STANOWIĄCE PODSTAWĘ DO REALIZACJI PROGRAMU

- 1) ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 33, poz. 287, z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 2005 r. o paszach (Dz. U. - nieznaną w chwili przesyłania projektu niniejszego programu);
- 4) ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. Nr 17, poz. 127);
- 5) ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 533 z późn. zm.);
- 6) ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 1999r. Nr 82, poz. 928, z późn. zm.);
- 7) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań technicznych i organizacyjnych w zakresie prowadzenia obrotu środkami żywienia zwierząt (Dz. U. z 2004 r. Nr 1, poz. 5);
- 8) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań technicznych i organizacyjnych dotyczących wytwarzania środków żywienia zwierząt (Dz. U. Nr 204, poz. 1984, z późn. zm.);
- 9) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 maja 2004 r. w sprawie wykazu laboratoriów upoważnionych do prowadzenia badań środków żywienia zwierząt oraz pasz leczniczych w ramach kontroli urzędowej (Dz. U. Nr 131, poz. 1411);
- 10) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2004 r. w sprawie wykazu laboratoriów referencyjnych właściwych dla poszczególnych rodzajów i kierunków badań (Dz. U. Nr 251, poz. 2513);
- 11) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz. U. Nr 219, poz. 2225, z późn. zm.);
- 12) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 5 listopada 1998 r. w sprawie trybu powoływania i odwoływania rzeczoznawców, ich kwalifikacji i zasad wynagradzania oraz sprawie zasad oszacowania zwierząt (Dz. U. Nr 143, poz. 925, z późn. zm.);
- 13) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 kwietnia 2003 r. w sprawie określenia trybu i sposobu oszacowania zwierząt (Dz. U. 89, poz. 838);

- 14) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie wzoru dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1893).

1.11. POMOC FINANSOWA UDZIELANA PRZEDSIĘBIORSTWOM PASZOWYM I ŻYWNOŚCIOWYM

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, koszty wykonywania zadań Inspekcji pokrywane są z budżetu państwa. Z przepisu art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy wynika, że do wspomnianych zadań należy zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych.

Stosownie do art. 49 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, za kury zabite z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej albo za zwierzęta padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy przysługuje odszkodowanie z budżetu państwa.

Odszkodowanie, co do zasady, przysługuje w wysokości wartości rynkowej drobiu. Odszkodowanie ze środków budżetu państwa przysługuje również za zniszczone z nakazu organu Inspekcji Weterynaryjnej produkty pochodzenia zwierzęcego przeznaczone do konsumpcji przez ludzi, środki żywienia zwierząt oraz sprzęt, który nie może być poddany dezynfekcji. Wartość odszkodowania określa się na podstawie średniej z trzech kwot oszacowania przyjętych przez powiatowego lekarza weterynarii oraz dwóch rzeczoznawców wyznaczonych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Odszkodowanie nie przysługuje podmiotom prowadzącym działalność w zakresie zarobkowego przewozu zwierząt lub przewozu zwierząt, wykonywanego w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej, organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt, obrotu zwierzętami, pośrednictwa w tym obrocie, skupu zwierząt, obrotu środkami żywienia zwierząt, uboju zwierząt rzeźnych lub produkcji mięsa oraz zbierania, transportowania, przechowywania, operowania, przetwarzania oraz wykorzystywania lub usuwania ubocznych produktów zwierzęcych. Podmioty te we własnym zakresie ponoszą ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej związanej ze zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego.

O przyznaniu lub odmowie przyznania odszkodowania rozstrzyga powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji administracyjnej. Decyzja przyznająca odszkodowanie jest ostateczna (tzn. nie przysługuje od niej odwołanie do wojewódzkiego lekarza weterynarii). Strona niezadowolona z wysokości odszkodowania może jednak, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji, wnieść powództwo do sądu rejonowego.

2. WYMAGANIA DOTYCZĄCE PRZEDSIĘBIORSTW PASZOWYCH I ŻYWNOŚCIOWYCH OBJĘTYCH PROGRAMEM

2.1. STRUKTURA HODOWLI GATUNKU GALLUS GALLUS NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ORAZ PRODUKTÓW POZYSKANYCH OD TEGO GATUNKU

Liczba gospodarstw utrzymujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stada hodowlane z gatunku Gallus gallus (od 250 sztuk), w zależności od liczby ptaków w gospodarstwie, w roku 2004 przedstawiała się następująco:

Tab.2.

Linia produkcji jaj					
	Liczba ptaków w gospodarstwie	250-999	1000-3000	3000-10000	powyżej 10000
	Czysta linia				
	Prarodzice				
	Rodzice	7	16	68	40
	w okresie odchowu	3	2	13	9
	w okresie produkcji	3	14	54	31
Linia produkcji mięsa					
	Liczba ptaków w gospodarstwie	250-999	1000-3000	3000-10000	powyżej 10000
	Czysta linia				
	Prarodzice				
	Rodzice	2	17	232	165
	w okresie odchowu		1	58	43
	w okresie produkcji	2	16	174	122
Linia produkcji nieokreślona					
	Liczba ptaków w gospodarstwie	250-999	1000-3000	3000-10000	powyżej 10000
	Czysta linia				
	Prarodzice				
	Rodzice		20	12	5
	w okresie odchowu		8		2
	w okresie produkcji		12	12	3

Liczba stad z gatunku Gallus gallus (od 250 sztuk) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w zależności od liczby ptaków w stadzie, w roku 2004 przedstawiała się następująco:

Tab.3

Linia produkcji jaj					
	Liczba ptaków w stadzie	250-999	1000-3000	3000-10000	powyżej 10000
	Czysta linia				
	Prarodzice				
	Rodzice	7	21	105	22
	w okresie odchowu	4	4	18	5
	w okresie produkcji	4	17	87	17

Linia produkcji mięsa					
	Liczba ptaków w stadzie	250-999	1000-3000	3000-10000	powyżej 10000
	Czysta linia				
	Prarodzice				
	Rodzice	3	42	543	201
	w okresie odchowu		15	67	77
	w okresie produkcji	3	27	476	124
Linia produkcji nieokreślona					
	Liczba ptaków w stadzie	250-999	1000-3000	3000-10000	powyżej 10000
	Czysta linia				
	Prarodzice				
	Rodzice		18	23	4
	w okresie odchowu		4	3	2
	w okresie produkcji		14	20	2

Liczba niosek w stadach hodowlanych z gatunku Gallus gallus (od 250 sztuk) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w zależności od liczby ptaków w stadzie, w roku 2004 przedstawiała się następująco:

Tab.4

Linia produkcji jaj					
	Liczba ptaków w stadzie	250-999	1000-3000	3000-10000	powyżej 10000
	Czysta linia				
	Prarodzice				
	Rodzice	9510	24690	330590	784140
	w okresie odchowu	1170	4400	120720	228500
	w okresie produkcji	8340	20290	209870	555640
Linia produkcji mięsa					
	Liczba ptaków w stadzie	250-999	1000-3000	3000-10000	powyżej 10000
	Czysta linia				
	Prarodzice				
	Rodzice	1300	1400	2105520	8448080
	w okresie odchowu		1400	667030	2210360
	w okresie produkcji	1300		1438490	6237720
Linia produkcji nieokreślona					
	Liczba ptaków w stadzie	250-999	1000-3000	3000-10000	powyżej 10000
	Czysta linia				
	Prarodzice				
	Rodzice		28840	134560	21700
	w okresie odchowu		13300	34590	11200
	w okresie produkcji		15540	99970	10500

Liczba wylęgarni na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w zależności od ich wydajności w roku 2004, przedstawiała się następująco:

Tab.5

Wydajność (jaj wylęgowe)	Liczba wylęgarni	
	Linia produkcji jaj	Linia produkcji mięsa
1000 – 5000	1	1
5001 – 10000	1	2
10001 – 20000	5	6
20001 – 50000	4	6
50001 – 100000	6	15
100001 – 200000	4	20
200001 – 500000	15	27
ponad 500000	20	38
Razem	56	115

Zgodnie ze sprawozdaniem z urzędowego badania zwierząt rzeźnych, mięsa, drobiu, dziczyzny, królików i zwierząt akwakultury za 2004 rok (RRW-6), urzędowemu badaniu poubojowemu poddanych zostało 20 322 330 ptaków z gatunku Gallus gallus.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na dzień 30 grudnia 2005 r., działało 1018 ferm jaj konsumpcyjnych, 90 zakładów pakowania jaj konsumpcyjnych oraz 13 zakładów przetwórstwa jaj.

2.2. STRUKTURA PRODUKCJI PASZ

Produkcja pasz przemysłowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w roku 2005 wyniosła 5,7 mln ton ogółem, co w porównaniu do roku 1999 stanowi wzrost o 46,2 %. Produkcja pasz dla drobiu w roku 2005 wyniosła 4,1 mln ton, co stanowi 71,9 % ogólnej produkcji pasz przemysłowych w Polsce. Na rok 2006 planowana jest produkcja pasz przemysłowych dla drobiu na poziomie 4,3 mln ton.

Produkcja pasz ogółem (pasze przemysłowe + gospodarskie) w Polsce według prognozy na 2006 rok wyniesie 8,5 mln ton.

Tab.6 Najwięksi krajowi producenci pasz

Producent	Szacowana roczna produkcja w tys.ton
Provimi Polska Holding, Osnowo	1000
RolimpeX, Dobroszyce	500-600
Cargill Polska, Warszawa	400
Koudijs Pasze, Łęczyca	360
Golpasz, Golub-Dobrzyń	250
Wytwórnia Pasz Wipasz Wadąg	250
PPUH HIMA, Spytkowice	180
Dossche, Kalisz	150
Spomis, Gołańcz	100-150
Tasomix, Nowe Skalmierzyce	100-150
Neorol, Żerków	100-150
Piast, Lewkowiec	100-150
Agrocentrum, Kolno	100-150
Contipasz, Grodków	100-150

CHV, Szamotuły	100-150
----------------	---------

Tab.7 Struktura produkcji przemysłowych mieszanek paszowych

Przemysłowe mieszanki paszowe	%
Wysokobiałkowe dla bydła	1,0
„ dla drobiu	1,2
„ dla trzody	7,2
Średniobiałkowe dla bydła i owiec	3,5
„ dla drobiu	68,9
„ dla trzody	18,2
Ogółem	100%

Tab.8 Udział producentów w rynku pasz

Producenci	%
Provimi Rolimpex	30
Cargill Polska	8
Koudijs Pasze	7
Golpasz	5
Wytwórnia pasz Wipasz	5
PPUH HIMA	4
Dossche	3
Pozostali	38
Ogółem	100%

2.3. ODPOWIEDNIE INSTRUKCJE DOTYCZĄCE DOBRYCH PRAKTYK GOSPODAROWANIA LUB INNE WYTTCZNE OBOWIĄZUJĄCE W ZAKRESIE HIGIENY W GOSPODARSTWACH ROLNYCH

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej znajdują zastosowanie wytyczne opracowane przez Krajowe Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich Oddział w Poznaniu, w zakresie dostosowania gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej – produkcja drobiu i jaj. Stosowanie wytycznych nie jest obligatoryjne.

2.4. STANDARDOWY NADZÓR WETERYNARYJNY NAD GOSPODARSTWAMI ROLNYMI

W zakresie środków profilaktyki weterynaryjnej podejmowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podstawowe znaczenie ma ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Ustawa ustanawia nadzór organów administracji publicznej nad prowadzeniem działalności związanej z drobiem, określeniu warunków zapewniających odpowiedni poziom bezpieczeństwa epizootycznego dla prowadzenia takiej działalności oraz określeniu katalogu środków nadzoru. Katalog ten obejmuje kompetencje organów administracji weterynaryjnej do wydawania aktów administracyjnych (decyzji administracyjnych) oraz prowadzenia działań faktycznych o charakterze materialno-technicznym.

Na mocy przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt do kompetencji organów Inspekcji Weterynaryjnej przekazany został nadzór nad działalnością prowadzoną w zakresie:

- utrzymywania drobiu, w celu umieszczenia go na rynku;
- zarobkowego przewozu drobiu lub przewozu wykonywanego w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej,
- organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów drobiu,
- skupu drobiu i obrotu drobiem lub pośrednictwa w tym obrocie,
- prowadzenia miejsc gromadzenia drobiu,

- wytwarzania, pozyskiwania, konserwacji, obróbki, przechowywania, prowadzenia obrotu lub wykorzystywania materiału biologicznego pochodzącego od drobiu w ramach tzw. zakładu hodowli zarodowej oraz zakładu reprodukcyjnego,
- odchowu drobiu hodowlanego do fazy osiągnięcia dojrzałości płciowej lub rozpoczęcia nieśności, w ramach zakładu odchowu drobiu,
- zakładu drobiu¹,
- zbierania, transportowania, przechowywania, operowania, przetwarzania oraz wykorzystywania lub usuwania produktów ubocznych pochodzących od drobiu².

Rozpoczęcie działalności nadzorowanej w zakresie przewozu drobiu i obrotu nim, prowadzenia stacji kwarantanny albo zakładu drobiu objęte jest obowiązkiem rejestracji u powiatowego lekarza weterynarii. Dodatkowo podmiot podejmujący wyżej wymienioną działalność obowiązany jest uzyskać decyzję powiatowego lekarza weterynarii o spełnieniu wymagań weterynaryjnych. Powiatowy lekarz weterynarii, po otrzymaniu wniosku zainteresowanego podmiotu, wszczyna w tym względzie postępowanie administracyjne. Wniosek taki powinien być złożony co najmniej na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności i zawierać:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu;
- 2) określenie rodzaju i zakresu działalności nadzorowanej, którą wnioskodawca zamierza prowadzić;
- 3) określenie lokalizacji obiektów budowlanych i miejsc, w których ma być prowadzona działalność nadzorowana, oraz planowanego czasu jej prowadzenia (np. na czas nieokreślony).

Powiatowy lekarz weterynarii wydając decyzję o spełnieniu wymagań weterynaryjnych nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny, bądź na całość prowadzonej działalności bądź poszczególnym obiektom budowlanym lub innym miejscom, w których ta działalność ma być prowadzona albo też osobom wykonującym określone czynności.

Działalność polegająca na organizowaniu targów, wystaw, pokazów drobiu oraz utrzymywaniu drobiu w celu umieszczenia go lub pochodzących od niego produktów na rynku, nie wymaga decyzji powiatowego lekarza o spełnieniu warunków weterynaryjnych. Do prowadzenia wyżej wymienionych działalności konieczne jest jedynie zgłoszenie ich rozpoczęcia, które powinno spełniać identyczne wymagania, jak w przypadku wniosku składanego przed rozpoczęciem działalności podlegającej zatwierdzeniu.

¹ Stosownie do art. 2 pkt 20 ustawy zakład hodowli zarodowej (zajmujący się produkcją jaj wylęgowych przeznaczonych do wylęgu piskląt reprodukcyjnych, prarodzicielskich lub rodzicielskich), zakład reprodukcyjny (zajmujący się produkcją jaj wylęgowych przeznaczonych do wylęgu piskląt użytkowych), zakład odchowu (prowadzący odchow drobiu hodowlanego do fazy osiągnięcia dojrzałości płciowej lub rozpoczęcia nieśności) oraz zakład wylęgu drobiu (czyli zakład prowadzący inkubację jaj wylęgowych, wylęg oraz dostarczanie piskląt jednodniowych, za które uważa się pisklęta drobiu mające mniej niż 72-godziny życia, jeszcze niekarmione, a w przypadku piskląt kaczki piżmowej - *Cairina moschata* lub jej krzyżówki, które mogły być karmione), objęty jest zbiorczym pojęciem zakładu drobiu.

² Kwestie te reguluje rozporządzenie 1774/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (OJ No L 273, 10.10.2002. s. 1). Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 808/2003 (OJ No L 117, 13.5.2003, s. 1).

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną zobowiązane zostały także do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informacja taka powinna zostać przekazana w formie pisemnej w terminie siedmiu dni od dnia zaistnienia zdarzenia. Dodatkowo, podmioty prowadzące działalność nadzorowaną w zakresie zarobkowego przewozu zwierząt lub przewozu zwierząt wykonywanego w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej, organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt, obrotu zwierzętami, pośrednictwa w tym obrocie lub skupu zwierząt, obowiązane są zawiadomić właściwego miejscowo powiatowego lekarza weterynarii o każdym załadunku i wyładunku drobiu co najmniej na 24 godziny przed planowanym terminem dokonania tych czynności oraz o czasie i miejscu organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów, co najmniej na 30 dni przed planowanym terminem ich zorganizowania.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej obowiązane są do spełnienia wymagań weterynaryjnych z zakresu lokalizacji prowadzonej działalności, jak również przyjętych rozwiązań technicznych, technologicznych, organizacyjnych i sanitarnych. Wymagania te w sposób szczegółowy zostają określone w drodze rozporządzeń wykonawczych do ustawy, wydanych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa. Szczegółowe regulacje obejmują, między innymi, kwestie:

- stanu zdrowia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej,
- lokalizacji i wyposażenia gospodarstw oraz miejsc gromadzenia drobiu, jak również innych miejsc przetrzymywania drobiu,
- pochodzenia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej, w tym sposób prowadzenia rejestrów tych zwierząt,
- kwalifikacji osób wykonujących określone czynności w ramach prowadzonej działalności nadzorowanej oraz zakresu tych czynności,
- sposobu postępowania z niejadalnymi produktami pochodzenia zwierzęcego wytwarzanymi w ramach prowadzonej działalności nadzorowanej,
- świadectw zdrowia lub innych dokumentów, w które zaopatruje się zwierzęta będące przedmiotem działalności nadzorowanej lub niejadalne produkty pochodzenia zwierzęcego wytwarzane przy prowadzeniu tej działalności,
- sposobu i zakresu prowadzenia dokumentacji oraz okresu jej przechowywania,
- środków transportu i warunków transportu zwierząt lub niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego, będących przedmiotem działalności nadzorowanej lub wykorzystywanych do jej prowadzenia.

W ramach nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej nad działalnością związaną z drobiem pracownikom Inspekcji, jak również osobom wyznaczonym do wykonywania określonych zadań w imieniu Inspekcji, przysługuje prawo przeprowadzenia w każdym czasie kontroli w zakresie spełnienia przez podmioty nadzorowane wymagań weterynaryjnych. Prerogatywy kontrolne, oprócz prawa wstępu na teren podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, obejmują, stosownie do art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, uprawnienia nieodpłatnego pobierania próbek do badań oraz żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym przedmiotem kontroli, w tym żądania okazywania i udostępniania dokumentów lub danych informatycznych.

Jeżeli w wyniku kontroli zostaną stwierdzone uchybienia w spełnieniu wymagań weterynaryjnych przez podmioty nadzorowane, organom Inspekcji Weterynaryjnej przysługują

kompetencje dające możliwość doprowadzenia wadliwego stanu faktycznego do stanu nakazanego w przepisach prawa weterynaryjnego. Inspekcja Weterynaryjna działa w tym zakresie jako wyspecjalizowana „policja administracyjna”, łącząc realizację funkcji kontrolnych z zadaniami i kompetencjami właściwymi dla innych organów administracji publicznej, a w szczególności z uprawnieniami władczymi dającymi możliwość wydawania decyzji administracyjnych, w tym różnego rodzaju nakazów i zakazów.

W przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej naruszone są wymagania weterynaryjne powiatowy lekarz weterynarii, stosownie do art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, ma kompetencje do wydania jednej z następujących decyzji administracyjnych:

- 1) nakazującej usunięcie uchybień w określonym terminie;
- 2) nakazującej wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień;
- 3) zakazującej umieszczania na rynku zwierząt lub handlu zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującej produkcji, umieszczania na rynku lub handlu określonymi produktami, wytwarzanymi przy prowadzeniu tej działalności.

Wybór decyzji pozostawiono uznaniu powiatowego lekarza weterynarii. Nie jest to jednak uznanie swobodne. Dokonując bowiem rozstrzygnięcia organ Inspekcji musi mieć na względzie wynikające z naruszenia prawa weterynaryjnego zagrożenie dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt.

W przypadku nie zastosowania się przez podmiot do nakazów lub zakazów wynikających z decyzji wydanej na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy, powiatowy lekarz weterynarii ma obowiązek wydania kolejnej decyzji, w której rozstrzyga o zakazie prowadzenia dalszej działalności przez podmiot i skreśla go z rejestru, z tym zastrzeżeniem, że decyzja ta nie może z mocy prawa zostać wydana w stosunku do gospodarstw utrzymujących drób (art. 9 ust. 3 ustawy). Oznacza to, iż brak dobrowolnego zastosowania się przez podmiot do pierwszego rozstrzygnięcia powiatowego lekarza weterynarii musi skutkować wydaniem w sprawie kolejnej bardziej restrykcyjnej decyzji administracyjnej. Rozwiązanie takie powinno być zastosowane niezależnie od możliwości wdrożenia przymusowej egzekucji nakazów lub zakazów decyzji wydanej na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy, przeprowadzonej na podstawie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

2.5. WPIS GOSPODARSTW ROLNYCH DO REJESTRU

Zgodnie z art. 11 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, o której mowa w pkt 2.4. niniejszego programu. Rejestr ten zawiera:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu;
- 2) weterynaryjny numer identyfikacyjny, jeżeli został nadany;
- 3) określenie rodzaju i zakresu prowadzonej działalności nadzorowanej;
- 4) informacje o decyzjach administracyjnych wydanych w stosunku do podmiotu.
- 5) datę wpisu i wykreślenia z rejestru.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Głównemu Lekarzowi Weterynarii dane zawarte w rejestrze, a także informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze.

2.6. PROWADZENIE REJESTRÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH

Zgodnie z rozdziałem 1 pkt I lit. A ust. 7 i 8 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz. U. Nr 219, poz. 2225, z późn. zm.), w zakładzie hodowli zarodowej, zakładzie reprodukcyjny oraz zakładzie odchowu drobiu prowadzi się dokumentację dla każdego stada. Dokumentacja zawiera informacje o:

- 1) dacie przywozu do zakładu i wywozu z zakładu drobiu i jaj;
- 2) przebiegu i przeznaczeniu produkcji;
- 3) zachorowalności i śmiertelności drobiu z określeniem ich przyczyn;
- 4) wykonywanych laboratoryjnych badaniach diagnostycznych i ich wynikach;
- 5) miejscu pochodzenia drobiu, firmie lub nazwie producenta, a w przypadku osoby fizycznej o jej imieniu, nazwisku oraz miejscu zamieszkania i adresie;
- 6) miejscu przeznaczenia jaj lub drobiu.

Dokumentację przechowuje przez co najmniej 2 lata od dnia rozdysponowania stada.

Zgodnie z rozdziałem 1 pkt II ust. 21 i 22 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych, w zakładzie wylęgu drobiu prowadzi się kartę wylęgu drobiu zawierającą informacje dotyczące każdej partii jaj wylęgowych umieszczonych w komorze lęgowej, w tym:

- 1) firmę lub nazwę producenta jaj wylęgowych, jego siedzibę i adres oraz oznaczenie formy prawnej prowadzonej działalności, a w przypadku osoby fizycznej - jej imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres;
- 2) datę dostarczenia jaj do zakładu wylęgu drobiu;
- 3) liczbę jaj wylęgowych dostarczonych do zakładu wylęgu drobiu;
- 4) datę umieszczenia jaj w komorze lęgowej;
- 5) liczbę jaj wylęgowych umieszczonych w komorze lęgowej;
- 6) liczbę jaj przemieszczonych z komory lęgowej do komory klujnikowej;
- 7) liczbę wylężonych piskląt;
- 8) procentowy stosunek liczby wylężonych piskląt do liczby jaj umieszczonych w komorze lęgowej;
- 9) liczbę zdrowych piskląt;
- 10) daty przeprowadzonych szczepień piskląt oraz rodzaj szczepionki użytej w tym celu;
- 11) miejsce przeznaczenia piskląt.

Kartę wylęgu drobiu prowadzi się oddzielnie dla jaj wylęgowych pochodzących z poszczególnych stad drobiu i przechowuje się przez 2 lata od dnia dokonania w niej wpisu.

Zgodnie z art. 69 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 533, z późn. zm.), jeżeli tkanki i produkty zwierząt przeznaczone są do spożycia przez ludzi, to właściciele tych zwierząt lub osoby odpowiedzialne za zwierzęta są obowiązani do posiadania dokumentów weterynaryjnych produktów leczniczych o właściwościach anabolicznych, przeciwbakteryjnych, przeciwpasożytniczych, przeciwzapalnych, hormonalnych i psychotropowych, zastosowanych u tych zwierząt. Dokumenty te powinny zawierać następujące informacje:

- 1) datę;
- 2) dokładne określenie weterynaryjnego produktu leczniczego, z numerem serii i datą ważności;
- 3) ilość;
- 4) nazwę i adres dostawcy weterynaryjnego produktu leczniczego;

- 5) oznakowanie leczonych zwierząt;
- 6) okres karencji określony w pozwoleniu.

Wspomniane dokumenty lekarz weterynarii, właściciel zwierzęcia i osoba odpowiedzialna za zwierzęta przechowuje przez okres 3 lat.

Szczegółowy sposób prowadzenia dokumentacji określony został przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie wzoru dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1893).

2.7. DOKUMENTY TOWARZYSZĄCE ZWIERZĘTOM I JAJOM WYLĘGOWYM W HANDLU ORAZ W OBROTCIE Z PAŃSTWAMI TRZECIMI

W handlu wspólnotowym, jak również przy przywozie z państw trzecich, dokumenty są wystawiane zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) 599/2004 z dnia 30 marca 2004 r. dotyczącym zharmonizowanego wzoru świadectwa i sprawozdania z kontroli związanych z wewnątrzspółnotowym handlem zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 94, z 31.03.2004, str. 44).

Pisklęta jednodniowe i jaja wylęgowe mogą być wprowadzane na rynek po zaopatrzeniu w dokumenty wysyłki/dostawy wystawione przez właściciela stada reprodukcyjnego lub wylęgarni. Dokumenty dostawy muszą być przechowywane przez okres 2 lat. Środki transportu do przewozu zwierząt muszą być czyszczone i dezynfekowane po każdym przewozie ptaków i jaj wylęgowych. Pisklęta i jaja mogą być przewożone z jajami wylęgowymi i pisklętami tego samego gatunku, kategorii i typu, pochodzącymi z tego samego stada - w zamkniętych pojemnikach jednorazowego użytku albo oczyszczonych i zdezynfekowanych pojemnikach wielokrotnego użytku. Drób kierowany do uboju musi być zaopatrzony w świadectwo zdrowia z dodatkową adnotacją o badaniach w kierunku salmonelli.

Wysyłka zwierząt do kraju trzeciego odbywa się zgodnie z wymaganiami uzgodnionymi z władzami danego kraju.